

De lezer schrijft

Geachte redactie,

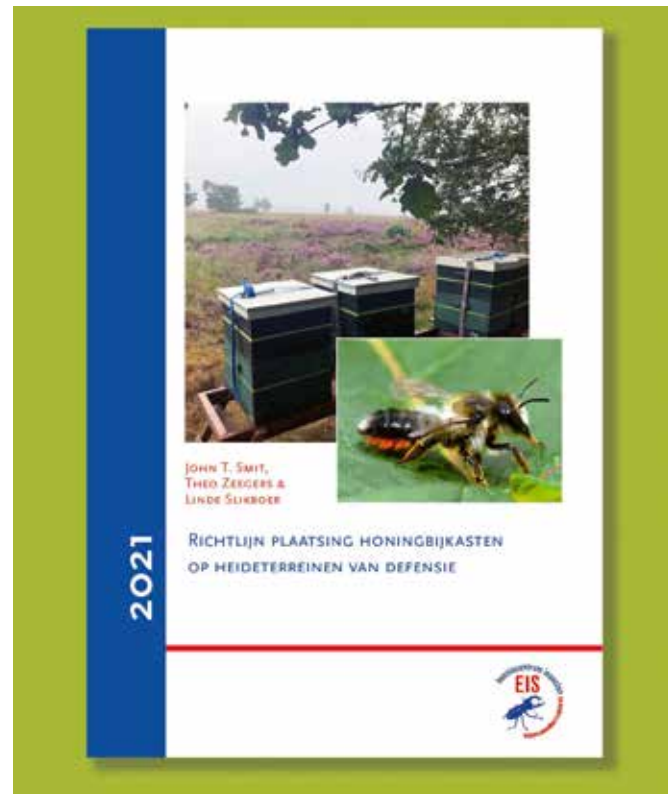
Recent kreeg ik het onderzoeksrapport van EIS onder ogen betreffende hun onderzoek naar de voedselconcurrentie op de heidevelden in Nederland. Het rapport met kenmerk EIS2021-5 is geschreven door John T. Smit, Theo Zeegers en Linde Slikboer en is te downloaden bij EIS: www.eis-nederland.nl/rapporten.

De tendens van het onderzoek maakt je als imker niet vrolijk, eerder bezorgd. Het moet me dan ook van het hart dat, hoewel in het onderzoek de werkelijke redenen voor de achteruitgang van de wilde bijen wel worden benoemd, alleen naar de honingbij wordt gekeken als mogelijke ‘oplossing’ om de achteruitgang te stoppen. De enige reden hiervoor is dat dit binnen de mogelijkheden ligt die terreinbeheerders hebben. Persoonlijk vind ik dat wel erg kiezen voor de gemakkelijkste weg. Daarnaast zal met het weren van bijenvolken de achteruitgang van de gehele natuur niet voorkomen kunnen worden omdat de vier werkelijke oorzaken niet of onvoldoende worden aangepakt.

Citaat uit het onderzoek: “Oorzaken van achteruitgang liggen volgens huidig beschikbaar onderzoek vooral bij (1) habitatverlies door intensieve landbouw en toename van bebouwing, (2) vervuiling, vooral door pesticiden en bemesting, (3) biologische factoren zoals verspreiding van ziektes en invasieve exoten en (4) klimaatverandering. Veel van de bovengenoemde factoren zijn niet met terreinbeheer te beïnvloeden. Het is dan ook belangrijk om potentieel verergerende factoren waarop wél invloed uitgeoefend kan worden, zoals voedselconcurrentie, te onderzoeken en waar mogelijk te elimineren.”

Dit komt op mij over dat de honingbij als ‘dader’ wordt opgevoerd terwijl de honingbij net zo goed slachtoffer is van de achteruitgang van de natuur in Nederland. Niet het weren van honingbijvolken is de oplossing voor de lange termijn maar het vergroten van de natuur en voedselrijkdom voor alle insecten. Regelgeving over het beperken of verbieden van het plaatsen van bijenvolken zorgt voor spanningen tussen imkers en natuurbeschermers. Dit werkt contraproductief. Beide organisaties streven immers dezelfde doelen na. Het zou dan ook veel beter zijn als beide organisaties zouden samenwerken in het verbeteren van het voedselaanbod in Nederland

Een ander citaat uit het onderzoek vraagt volgens mij om een correctie van de tekst in het onderzoeksrapport: “Deze honingbijen worden, al of niet commercieel, gehouden voor de productie van honing en daarmee zijn het eerder landbouwhuisdieren dan dat ze onderdeel uitmaken van de inheemse Nederlandse natuur.” Ze betogen dat je landbouwhuisdieren in een ‘kooi’ kunt houden en voor 100% van voedsel kunt voorzien.

Naar mijn mening worden honingbijen dan wel gehouden door imkers in kasten maar behoren ze daarmee nog niet per definitie tot de categorie landbouwhuisdieren. Zelfs al zouden het landbouwhuisdieren zijn, dan nog maken ze deel uit van de Nederlandse natuur. Voor het verzamelen van voedsel zijn honingbijen namelijk afhankelijk van wat zij kunnen vinden in de Nederlandse natuur. Juist door dit voedsel verzamelen en hun bestuivingswerkzaamheden maken honingbijen al eeuwen deel uit van de Nederlandse natuur en dragen ze daarmee bij aan de instandhouding van die natuur.

Ook het volgende citaat is bezijden de waarheid. Citaat: “De incidenteel in het wild aangetroffen nesten bestaan meestal maar voor een korte tijd en overleven de winters in Nederland meestal niet.” Het is gewoon niet waar dat bijenvolken in het wild de winters niet zouden kunnen overleven. Binnen onze vereniging in Dordrecht zijn verschillende volken bekend die in bomen of spouwmuuren vele jaren overleven. Het gegeven dat er weinig wilde volken worden aangetroffen is meer een gevolg van het feit dat er weinig natuurlijke nestruimte aanwezig is in de hedendaagse natuur. Daarnaast worden bijenvolken in bewoond gebied actief verwijderd of bestreden uit angst voor mogelijke overlast voor de omwonenden. Beste redactie, het is voor mij, als geen wetenschapper, ondoenlijk om alle aangehaalde literatuur van het onderzoek na te lezen. Mijn hoop is daarom gevestigd op de redactie van het blad *Bijenhouden* om dit onderzoek in een

inhoudelijke beschouwing te behandelen. Dit onderzoek kan namelijk een aanzet zijn tot vergaande gevolgen voor het houden van bijen in heel Nederland. Want hoewel in het onderzoek beschreven staat dat de resultaten alleen voor de onderzochte heidevelden van toepassing zijn wordt toch ook een link gelegd naar de verdringing van wilde bijen in Parijs en Eindhoven.

Citaat: “Dit heeft geleid tot een aanbeveling van het instellen van bufferzones om plekken met bijzondere soorten, of locaties van bijzondere betekenis voor wilde bijen in natuurgebieden (Henry en Rodet, 2018, 2020; Smit en van der Meer, 2016; Slikboer en Smit, 2019, Vanormelingen et al., 2019) evenals in stedelijke omgeving, met voorbeelden uit Parijs (Ropars et al., 2019) en Eindhoven (Raemakers en Faasen, 2017).”

Nu al wordt door stadsecologen argwanend naar honingbijen gekeken bij een verzoek tot het inrichten van een bij-

enstand voor de vereniging. Voor je het weet mag je ook in stedelijk gebied geen bijen meer houden. En ja, waar moet je dan als Imker je hobby uitoefenen? En hoe is deze ontwikkeling te rijmen met het EU-beleid dat nog steeds subsidie verstrekt om de honingproductie binnen de EU te verhogen? Kunnen deze gelden niet beter ingezet worden in natuurverbetering?

Voor de NBV ligt hier een opgave om een tegengeluid te laten horen op dit onderzoeksrapport en om in overleg met de overheid het oppervlak van natuur en de voedselrijkdom in Nederland te vergroten zodat imkers hun honingbijen kunnen blijven houden naast de andere wilde bijen zonder elkaar schade toe te brengen. De biodiversiteitsprijs is een eerste stap naar bewustwording maar is een druppel op een gloeiende plaat voor wat er echt nodig is.

Met vriendelijke groet,
Leo van der Heijden